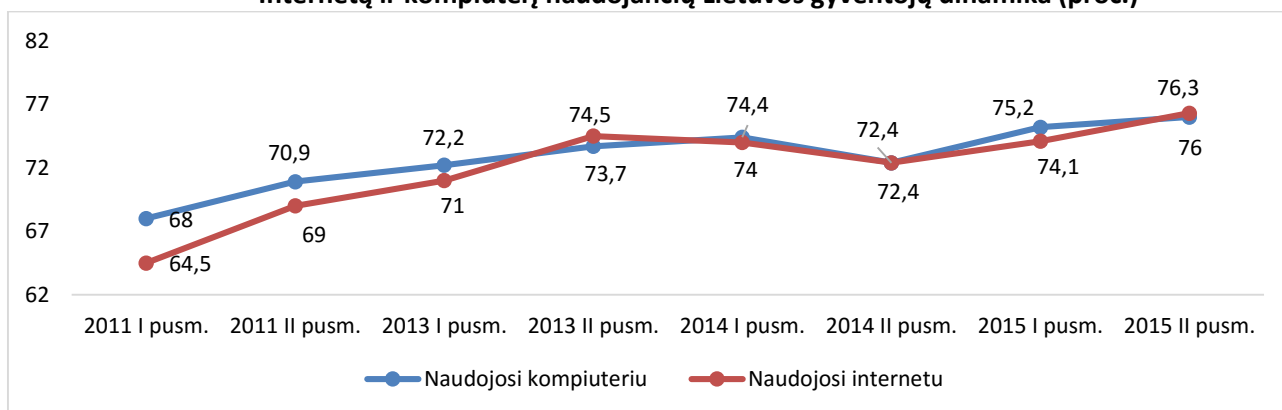

Informacinės visuomenės plėtros 2015 metų apžvalga

Gyventojų naudojimasis informacinėmis technologijomis

Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos užsakyto tyrimo duomenimis¹, 2015 m. II pusmetį kompiuteriais naudojosi 76 proc. 16-74 metų amžiaus asmenų (2014 m. II pusmetį – 72,4 proc.), internetu – 76,3 proc. (2014 m. II pusmetį – 72,4 proc.). Taip pat 2015 m. II pusmetį 45,4 proc. gyventojų jungėsi prie interneto naudodami mobiliuosius įrenginius - mobiliuosius ir išmaniuosius telefonus, planšetinius kompiuterius (2014 m. II pusmetį 36,8 proc.), 43,8 proc. (2014 m. II pusmetį 34,6 proc.) tai darė reguliariai (bent kartą per mėnesį ar dažniau).

Internetą ir kompiuterį naudojančių Lietuvos gyventojų dinamika (proc.)

Šaltinis: IVPK

Kaip ir 2014 m., didžioji dauguma apklaustųjų 2015 m. II pusmetį internetu naudojosi namuose – 93,9 proc.

Ypač aktyviai informacinėmis technologijomis naudojasi jauni žmonės – 2015 m. II pusmetį 100 proc. 15-19 metų amžiaus gyventojų naudojosi internetu (tarp vyriausiųjų, t. y. 60-74 m. amžiaus, gyventojų internetu naudojosi 40,3 proc.).

Dažniausiai internetas buvo naudojamas šiais tikslais: naujienų skaitymas naujienų portaluose (91,3 proc.); naudojimas paieškos sistemomis, ieškant informacijos apie prekes ir paslaugas (84,7 proc.), intelektualios informacijos (73 proc.); naudojimas elektroniniu paštu (80,3 proc.); vaizdo įrašų peržiūra (81,9 proc.); naudojimas pokalbių programomis susirašinėjimui realiu laiku (74,1 proc.); maršrutų interneto žemėlapiuose, informacijos apie transportą paieška (79,6 proc.); naudojimas elektroninės bankininkystės paslaugomis (73,2 proc.); naudojimas skelbimų svetainių paslaugomis (71,2 proc.); muzikos klausymasis (67,5 proc.); bendravimas socialinių tinklų svetainėse (67,1 proc.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. pirmąjį ketvirtį asmeninius kompiuterius ir interneto prieigą namuose turėjo 68 proc. namų ūkių. Asmeninius kompiuterius turinčių namų ūkių dalis per metus padidėjo 2 procentiniais punktais (2014 m. buvo 66 proc.).

Mieste kompiuterius namuose turėjo 70 proc., kaime – 62 proc. namų ūkių (2014 m. - 71 ir 57 proc.), o interneto prieigą – atitinkamai 71 ir 63 proc. (2014 m. – 70 ir 58 proc.).

Beveik visi (99 proc.) namų ūkiai, turintys namuose interneto prieigą, naudojami plačiajuosčiu ryšiu, įskaitant ir mobilųjį. 88 proc. interneto prieigą turinčių namų ūkių naudojami plačiajuosčiu laidiniu ar belaidžiu fiksuotu ryšiu, 31 proc. – mobiliojo ryšio tinklais.

Taip pat Lietuvos statistikos departamento duomenimis, naudojimosi internetu rodikliai priklauso nuo socialinių ir geografinių veiksnių:

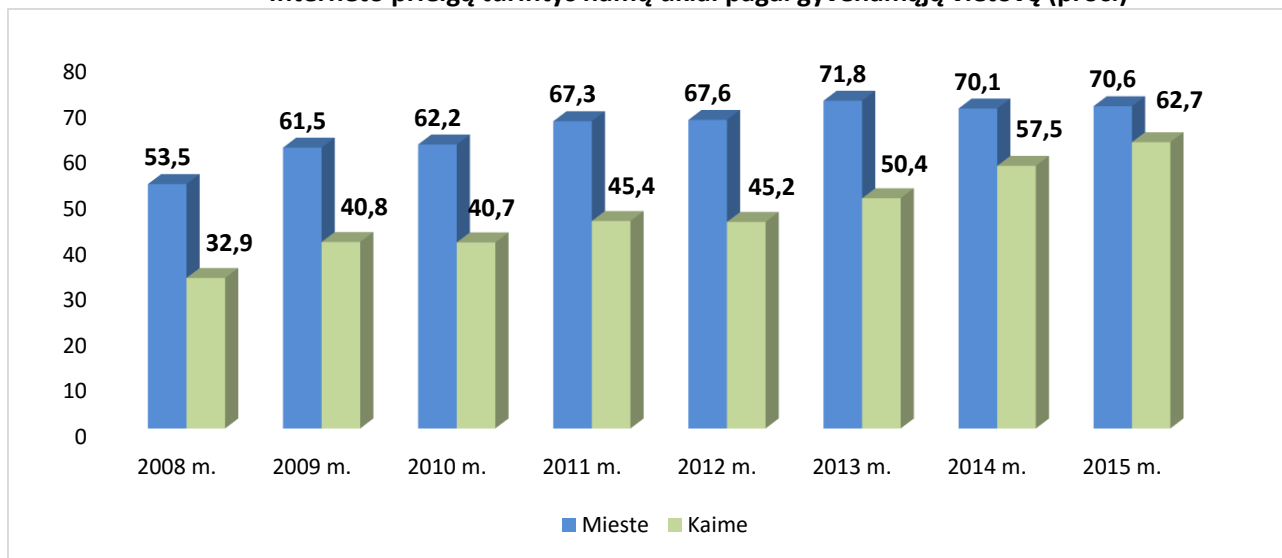
¹ Tyrimas atliktas 2015 m. rugsėjo – lapkričio mėnesiais.

- gyventojų amžiaus; Pagrindiniai interneto naudotojai jauni žmonės. 2015 m. 16-24 metų amžiaus grupėje internetą naudojo 97,0 proc., 25-34 m. amžiaus grupėje – 94,5 proc., 35-44 m. amžiaus grupėje – 83,4 proc., 55-64 m. amžiaus grupėje – 52,8 proc. Pažymėtina, kad vyresnio amžiaus žmonių (65-74 m.), besinaudojančių informacinėmis technologijomis, skaičius išlieka sąlyginai nedidelis – 21,9 proc.

- gyvenamosios vietos; 2015 m. mieste internetą turėjo 70,6 proc. (2014 m. – 70,1 proc.), kaime – 62,7 proc. (2014 m. – 57,5 proc.) namų ūkių.

- gyventojų specialių poreikių; Informacija, teikiama internetu, turi atitikti specialius prieinamumo standartus, kad galėtų būti naudojama žmonių su specialiais poreikiais.

Interneto prieigą turintys namų ūkiai pagal gyvenamąją vietovę (proc.)

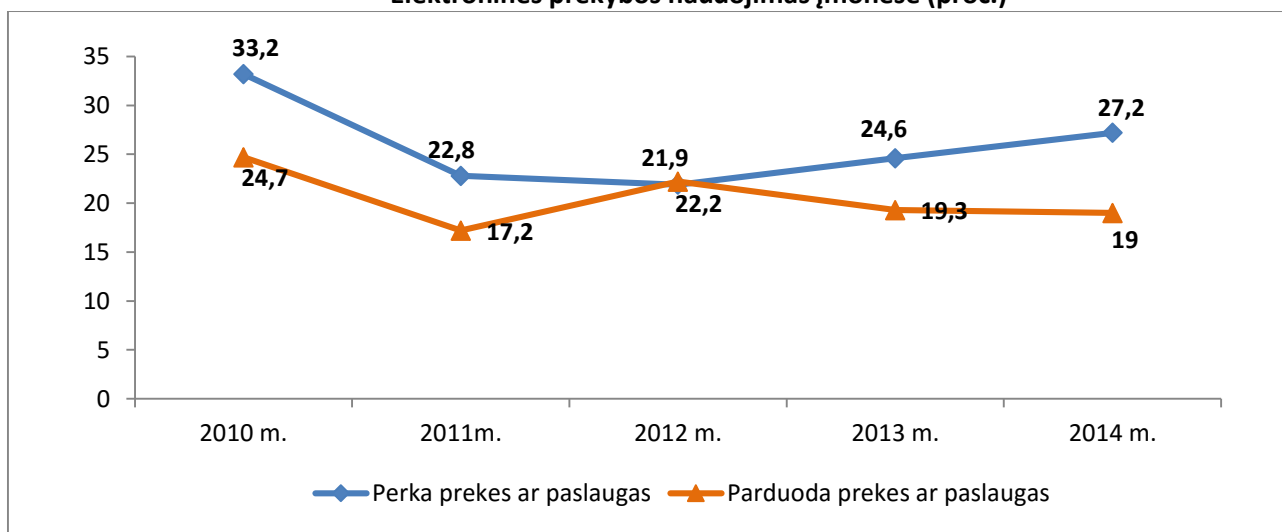

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Elektroninės prekybos plėtra

2014 m. kompiuterius ir elektroninius tinklus prekybai (prekėms ar paslaugoms pirkti arba parduoti) naudojo 36 proc. įmonių (2013 m. – 35,8 proc.). 2014 m. 27,2 proc. įmonių pirko (užsakė) prekes ar paslaugas internetu arba kompiuteriniais tinklais, naudojant elektroninių duomenų mainų technologijas, 19 proc. – gavo užsakymų (2013 m. – atitinkamai 24,6 ir 19,3 proc.). Pirkimai elektroniniais tinklais sudarė 12,1 proc. visų įmonių pirkimų, pardavimai – 9,9 proc. visų įmonių apyvartos (2013 m. – atitinkamai 8,8 ir 7,5 proc.).

Elektroninės prekybos naudojimas įmonėse (proc.)

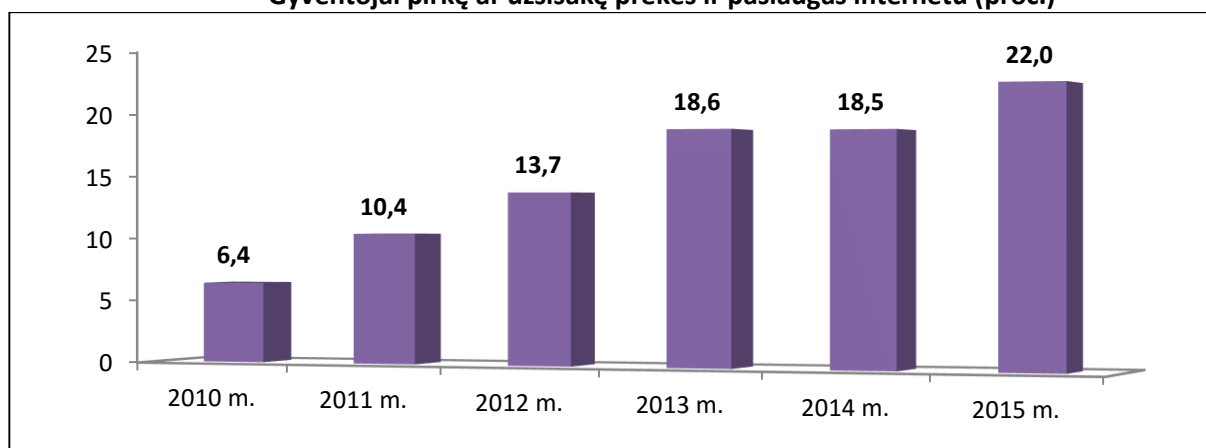
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2014 m. elektronines sąskaitas faktūras siuntė 55,5 proc., gavo – 83,4 proc. įmonių (2013 m. – atitinkamai 48,4 ir 81,6 proc.). Standartinio formato elektronines sąskaitas faktūras, tinkamas automatiškai apdoroti, siuntė 20 proc. įmonių, netinkamas automatiškai apdoroti – 50,7 proc. Standartinio formato elektronines sąskaitas faktūras, tinkamas automatiškai apdoroti, gavo 39,7 proc., netinkamas – 74,8 proc., įmonių.

2015 m. pradžioje įmonių išteklių planavimo sistemą (ERP) naudojo 40,1 proc. įmonių, ryšių su klientais valdymo (CRM) – 34,4 proc. (2014 m. pradžioje – atitinkamai 34,1 ir 27,2 proc.). 53,1 proc. įmonių teikė darbuotojams nuotolinę prieigą prie įmonės el. pašto sistemos, dokumentų ar specializuotų taikomųjų programų. Kompiuteriais kasdieniame darbe bent kartą per savaitę naudojosi 42,1 proc. gamybos ir paslaugų įmonių darbuotojų, internetu – 38,9 proc. 2015 m. pradžioje 15 proc. įmonių turėjo savo IT specialistus, kurių pagrindinis darbas buvo susijęs su IT sistemų diegimu, tobulinimu ir priežiūra. 2014 m. pradžioje tokių įmonių buvo 16 proc. (2013 m. pradžioje – 22,5 proc.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. prekes ir paslaugas asmeniniams tikslams internetu pirkė ar užsakė 22 proc. visų 16–74 metų amžiaus gyventojų, arba 29 proc. asmenų, kurie naudojami internetu (2014 m. – atitinkamai 19 ir 25 proc.). Per pastaruosius 12 mėnesių prekes ar paslaugas internetu pirkė ar užsakė 42 proc. internetų (32 proc. visų 16-74 metų amžiaus gyventojų). Dažniausiai elektroninė prekyba buvo naudojama perkant drabužius, avalynę, sporto prekes (52 proc. e. prekybos vartotojų), namų ūkio reikmenis (40 proc.) ir bilietus į renginius (33 proc.).

Gyventojai pirkę ar užsakę prekes ir paslaugas internetu (proc.)

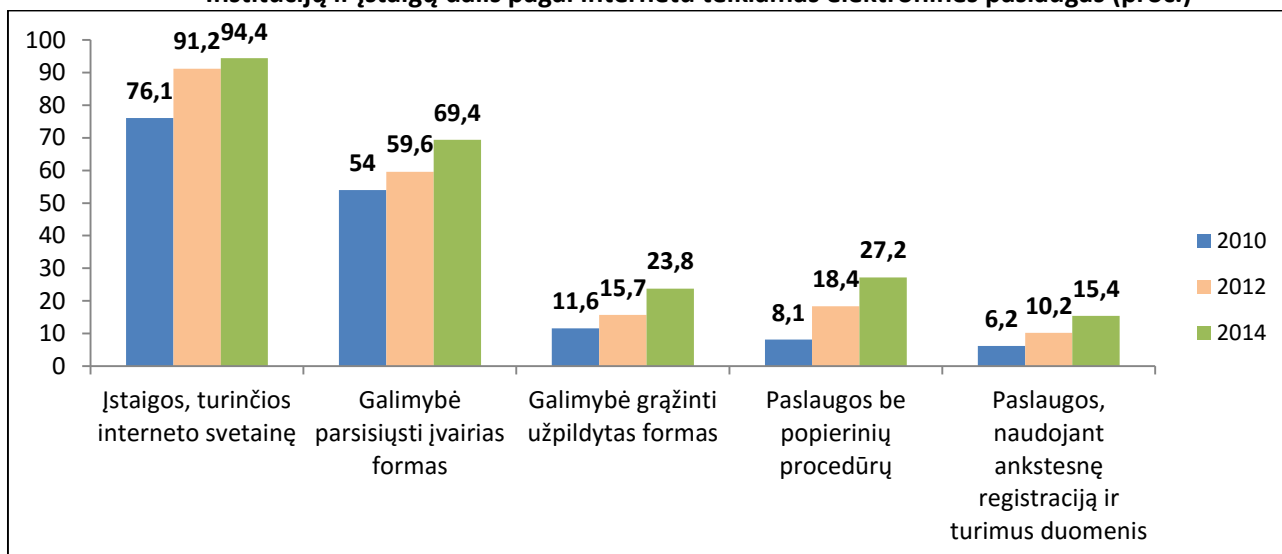
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Viešųjų elektroninių paslaugų plėtra

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. pirmąjį ketvirtį su valstybės institucijomis bendravo ir elektroninėmis viešosiomis paslaugomis naudojami 60 proc. (2014 m. – 55 proc.) 16-74 metų amžiaus interneto vartotojų. Bent kartą per metus valstybės institucijų ar kitų viešųjų paslaugų įstaigų elektroninėmis paslaugomis pasinaudojo 43,7 proc. (2014 m. – 41,5 proc.) visų 16-74 metų amžiaus Lietuvos gyventojų.

Lietuvos statistikos departamento 2014 m. pradžioje atlikto tyrimo duomenimis, 94,4 proc. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų (toliau – įstaigos) teikė pirmojo lygio elektronines paslaugas internetu, t. y. informaciją apie jų vykdomas funkcijas ir teikiamas paslaugas galima rasti interneto svetainėje ar įstaigos tinklalapyje bendroje svetainėje, jungiančioje skirtingų šalies rajonų įstaigas, teikiančias konkrečias viešąsias ar administracines paslaugas. 69,4 proc. įstaigų sudarė galimybę parsisiųsti įvairias formas, 23,8 proc. – gražinti jas užpildytas. 27,2 proc. įstaigų teikė paslaugas elektroniniu būdu, t. y. be papildomų popierinių procedūrų. 15,4 proc. įstaigų automatiškai (nereikalaujamos atskiro prašymo) teikė tam tikras socialinio ar ekonominio pobūdžio paslaugas, naudodamos anksčiau pateiktą vartotojo registraciją ir duomenis apie vartotoją (teikė iš dalies užpildytas duomenų perdavimo formas).

Institucijų ir įstaigų dalis pagal internetu teikiamas elektronines paslaugas (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2014 m. pradžioje 72,8 proc. įstaigų interneto svetainėse viešai skelbė jų teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų aprašymus (8,1 proc. apklaustų įstaigų viešųjų ir administracinių paslaugų neteikė). Informacijos rinkmenas (susistemintus dokumentų rinkinius) svetainėse talpino 73,5 proc. įstaigų.

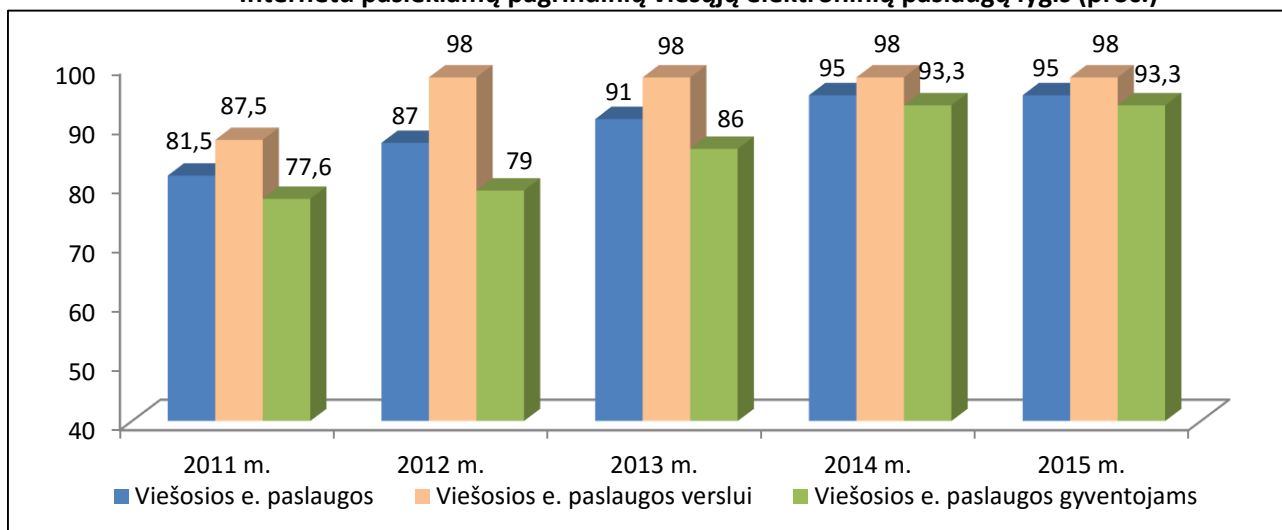
Įstaigos, atsakydamos į individualias užklausas, pareiškėjams informaciją teikė el. paštu (91,7 proc.). 74,8 proc. įstaigų elektroninę informaciją teikė peržiūrai interneto svetainėse su galimybe parsisiųsti, 39,2 proc. įstaigų – peržiūrai interneto svetainėse be galimybės parsisiųsti.

Dauguma įstaigų informaciją vartotojams teikė elektroniniais dokumentais (94,9 proc.) ir tekstiniu formatu (93,4 proc.). E. skaičiuoklės formatu informaciją teikė 72,5 proc., internetinio turinio formatu – 35 proc. įstaigų.

Nors dauguma įstaigų paslaugas teikia tradiciniais būdais (paštu, telefonu ar priimdami interesantus įstaigoje), bet populiarėja ir elektroniniai paslaugų teikimo būdai. 2014 m. pradžioje 90,7 proc. įstaigų įvairias paslaugas teikė elektroniniu paštu, 64,7 proc. – konsultavo interneto svetainėje. Informacines paslaugas socialiniais tinklais teikė 21,1 proc., mobiliuosiuose aplikacijomis – 3,9 proc. įstaigų.

IVPK užsakyto tyrimo duomenimis, 2015 m. pagrindinių viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę erdvę lygis liko nepakitęs, t. y. siekė 95 proc. Verslui skirtos paslaugos perkeliamos sparčiau nei skirtos gyventojams – verslui skirtų paslaugų perkėlimo lygis 2015 m. siekė 98 proc., gyventojams – 93,3 proc. Net 88,3 proc. teikiamų paslaugų yra visiškai interaktyvios.

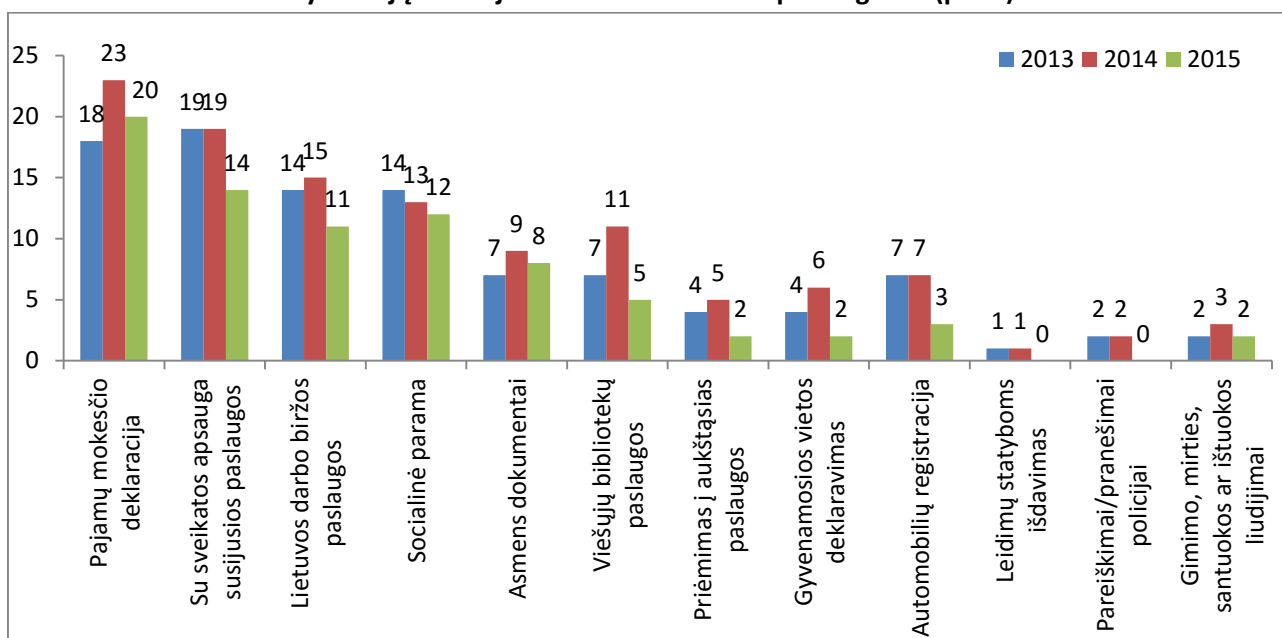
Internetu pasiekiamų pagrindinių viešųjų elektroninių paslaugų lygis (proc.)

Šaltinis: IVPK

IVPK užsakyto tyrimo duomenimis, valstybės institucijų interneto svetainėse gyventojai dažniausiai lankosi ieškodami bendrosios informacijos apie valstybės instituciją ir jos veiklos sritis (67,9 proc. nuo visų apsilankiusių viešųjų institucijų interneto svetainėse), informacijos apie institucijos teikiamas paslaugas ir jų gavimo tvarką (37 proc.) taip pat ieško darbuotojų, jų kontaktinės informacijos (36 proc.), siunčiasi įvairius prašymus, formas skirtas pildyti popieriuje (26 proc.), naudojami elektroninėmis viešosiomis paslaugomis (29 proc.), ieško informacijos apie teisės aktus, nutarimus, reikalavimus ir pan. (18 proc.). Pagrindiniai barjerai, kodėl nesilankoma viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainėse – tai informacijos neradimas, žema pateikiamos informacijos kokybė. Kita priežastis, tokia kaip sudėtingumas naudotis, - mažėja.

Gyventojų naudojimas elektroninėmis paslaugomis (proc.)

Šaltinis: IVPK

Vertindami elektroninių paslaugų kokybę, t. y. informacijos aiškumą, naudingumą, patogumą naudotis paslauga, gyventojai geriausiai vertina automobilių registracijos (8,9 balai iš 10) ir viešųjų bibliotekų elektronines paslaugas (8,8 balai iš 10). Mažiausiais balais vertinama pranešimų / pareiškimų policijai internetu teikimo ir leidimo statyboms išdavimo paslaugų kokybė (atitinkamai po 6,5 ir 6,0 balo iš 10).

Informacinių technologijų naudojimo rodikliai Lietuvoje ir Europos Sąjungos šalyse

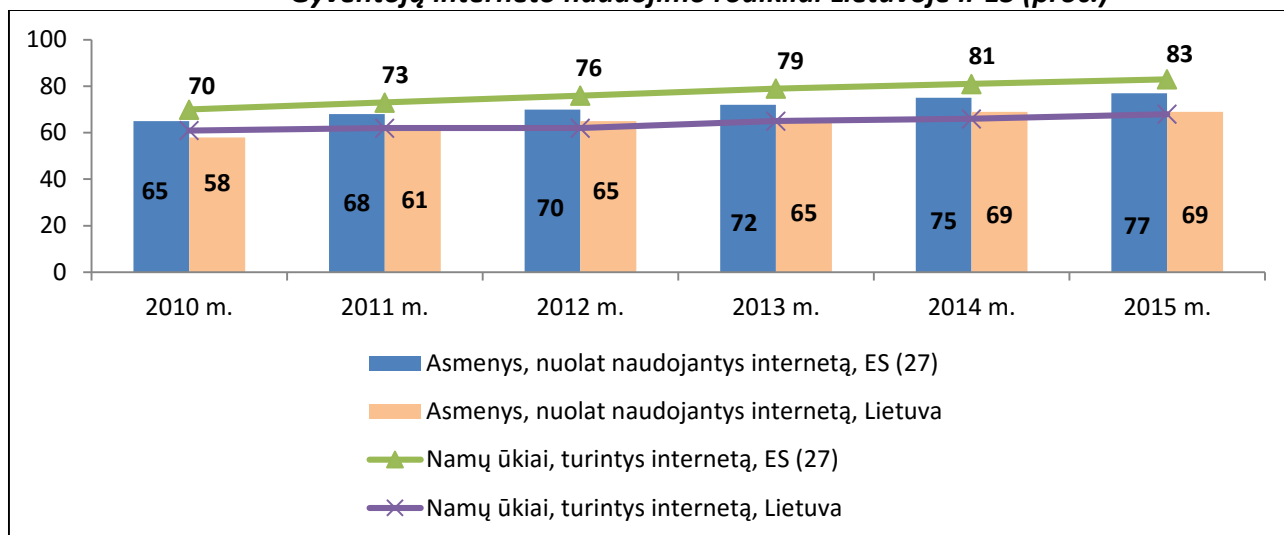
Europos Sąjungos (toliau - ES) statistikos agentūros „Eurostat“ duomenimis, Lietuvoje 2015 m. asmenų, nuolat naudojančių internetą, buvo 69 proc., o ES (27 šalių narių vidurkis) – 77 proc., atitinkamai namų ūkių, turinčių interneto prieigą Lietuvoje – 68 proc., ES – 83 proc. Vis dar ženkliai dalis Lietuvos gyventojų – 25 proc. niekuomet nėra naudojęsi internetu (ES mastu tokių gyventojų – 16 proc.)

2015 m. Lietuvos rodikliai lyginant su ES vidurkiu yra aukštesni elektroninės komercijos srityje: Lietuvoje 18 proc. įmonių gavo užsakymus internetu, tuo pačiu laikotarpiu ES rodiklis - 17 proc., Lietuvoje 25 proc. įmonių pirko (užsakė) internetu, o ES vidurkis – 23 proc.

Sąlyginai didelė dalis gyventojų naudojami e. valdžios paslaugomis teikiant įstaigoms informaciją, t. y. internetu siunčiant įvairias užpildytas e. formas (tai daro 31 proc. Lietuvos gyventojų, ES vidurkis – 26 proc.).

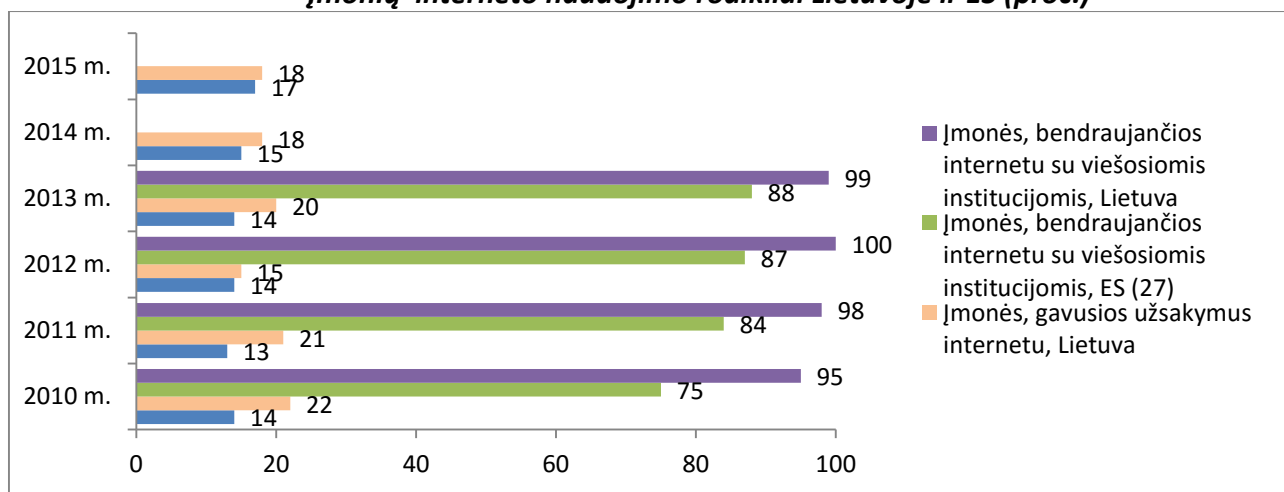
2015 m. lietuviai dažniau nei didžioji dalis europiečių internetu atliko bankines operacijas (Lietuvos rodiklis – 50 proc., ES vidurkis – 46 proc.) ir į internetą kėlė savo informaciją (Lietuvos rodiklis – 33 proc., ES vidurkis – 29 proc.).

Gyventojų interneto naudojimo rodikliai Lietuvoje ir ES (proc.)

Šaltinis: Eurostat

Įmonių interneto naudojimo rodikliai Lietuvoje ir ES (proc.)

Šaltinis: Eurostat

Išvados

- Tolygiai didėja interneto ir kompiuterių naudotojų skaičius Lietuvoje;
- Daugėja įmonių, naudojančių kompiuterius ir elektroninius tinklus prekybai;
- Daugėja gyventojų perkančių prekes ar paslaugas internetu;
- Didėja gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, dalis;
- Didėja gyventojų naudojimosi informacinėmis technologijomis rodikliai, tačiau vis dar atsiliekame nuo ES vidurkio, tačiau Lietuva lenkia ES vidurkį elektroninės komercijos srityje.